Súd:	Okresný súd Lučenec
Spisová značka:	17C/80/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6611207194
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Andrea Gabrielová
ECLI:	ECLI:SK:OSLC:2014:6611207194.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec samosudkyňou JUDr. Andreou Gabrielovou v právnej veci žalobkyne B. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. G. P., Y..A.. Y. XXXX/XX, zast. spoločnosťou PROSMAN a PARTNERI, advokátska kancelária s.r.o. so sídlom Dolné Bašty 2, Trnava proti žalovanému 1. Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s. so sídlom Banská Bystrica, Partizánska cesta 5, IČO: 36 644 030, zast. Koval&spol., advokátska kancelária s.r.o. , Banská Bystrica, Komenského 3, 2: P..M. W., nar. XX.XX.XXXX, K. K. K., O. R. XX, zast. JUDr. Oskar Chnápko, advokát, Koval & spol. advokátska kancelária, Komenského 3, Banská Bystrica 1. v konaní na ochranu osobnosti, náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradu škody takto

r o z h o d o l :

Súd žalobu voči žalovanému 2. z a m i e t a .

Žalovaný 1. je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 10 000,- eur v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný 1. je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 839,53 eura v lehote 3-och dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a .

Súd konanie o zaplatenie 3 900,- eur z a s t a v u j e .

Žalobkyňa je p o v i n n á zaplatiť žalovanému 1. trovy konania vo výške 241,76 eura v lehote 3-och dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobkyňa je p o v i n n á zaplatiť žalovanému 2. trovy konania 2 855,32 eura, v lehote 3-och dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný 1. je p o v i n n ý zaplatiť súdny poplatok z návrhu vo výške 366,- eur Slovenskej republike na účet Okresného súdu v Lučenci v lehote 3-och dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

T. Y. a B. Y. podali návrh na ochranu osobnosti, náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradu škody z dôvodu, že dňa 23.11.2009 o 13.25 hod. viedol P.. M. W. žalovaný v 2. rade v smere od Vlkova na Kokavu nad Rimavicou po ceste II/595 osobné motorové vozidlo značky Opel Astra, Station Wagon ev. č. K.-XXXCC, pričom v kilometri 30 v dôsledku nevenovania sa riadeniu vozidla , nesledovania situácie v cestnej premávke a v dôsledku neskorej reakcie prešiel s vozidlom potom, ako dostal šmyk do protismernej časti vozovky v čase, keď s protismeru od Kokavy nad Rimavicou prichádzalo osobné

motorové vozidlo zn. Citroen Lakfuc C4 ev.č. O.-XXX Q., vedené T. Y. ml. synom žalobcov, ktorý v snahe vyhnúť sa zrážke so svojim vozidlom zišiel mimo cestu do pravej priekopy v smere svojej jazdy, kde pri silnom náraze do stromu utrpel mnohopočetné zranenia mozgu, lebky, chrbtice a miechy, ktorým dňa 29.11.2009 v čase o 22.12 hod. v Nemocnici F.D. Roosvelta v Banskej Bystrici podľahol. Žalobcovia tak náhle a nečakane prišli o syna. V priebehu konania T. Y. zomrel, preto bolo konanie voči nemu zastavené. Matka prišla o syna, ktorého riadne a s láskou spolu s manželom vychovala, prišla o osobu, s ktorou mala vybudovaný harmonický vzťah. Z nečakanej smrti zomrelého prežívala a stále prežíva pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Žalobkyňa je od smrti syna ochudobnená o sféru prirodzených vzťahov s najbližším rodinným príslušníkom, o stratu lásky a radosti s ňou prežívaných. Túto stratu prekonáva iba so značnými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Jeho smrťou boli nenávratne narušené resp. zničené sociálne ,citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci súkromného a rodinného života. Bola narušená celistvosť plnohodnotne fungujúcej rodiny s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, bez akýchkoľvek patologických čŕt. Poškodená navždy stratila možnosť viesť rodinný a súkromný život so svojim synom. Vyššie opísaným skutkovým stavom došlo k definitívnej deštrukcii medziľudských väzieb medzi ňou a zomrelým synom. Tieto väzby tvorili základný rámec súkromného života. Došlo k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv a práva na súkromný a rodinný život. Vzniknutá trauma je zo života žalobkyne prakticky neodstrániteľná. Z ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku domáha sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ani táto hmotná satisfakcia však nemôže úplne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorej bolo možné zabrániť a ktorá nepochybne zanechá v živote žalobkyne trvalé následky. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje s ohľadom na intenzitu, rozsah a trvanie. Dlhotrvajúce, rozsiahle (v tomto prípade totálne) a ničím nereparovateľné zásahy opodstatňujú priznanie maximálnej možnej náhrady. Samotnú intenzitu ujmy je namieste posudzovať individuálne, predovšetkým s ohľadom na intenzitu a charakter vzťahu pozostalých a zomrelého. Zo skutkového stavu opísaného vyššie vyplýva, že ujmu, ktorá bola žalobkyni spôsobená možno bez akýchkoľvek pochýb považovať za závažnú. Závažnejší následok, ako smrť milovanej osoby snáď ani neexistuje. Nereparovateľnosť náhle ukončených skôr vzniknutých interpersonálnych vzťahov, resp. väzieb poškodenej a zomrelého je nevyhnutné považovať za obzvlášť závažný neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti. Aj keď je nepochybné, že smrť človeka nikdy nenahradia peniaze za účelom zmiernenia ujmy, ktorá žalobkyni vznikla jediným zadosťučinením bude zrejme peňažná satisfakcia, ktorú odhaduje na 20 000,- eur. Vyššie opísaný spôsobený neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti nemal za následok iba vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch popri ňom vzniklo aj právo na náhradu škody, ktorá spočívala v majetkovej ujme, predovšetkým v škode na majetku a vo vynaložených nákladoch, ktoré by žalobkyni, v prípade ak by nebol neoprávnený zásah spôsobený neboli vznikli. Vznikla jej škoda na vozidle Cintroen Lukfuc C4 ev.č. O.-XXX Q., ktorého oprava je podľa vyjadrení poisťovne nerentabilná - náklady na opravu poškodeného vozidla by tak boli vyššie, ako obstaranie takého istého vozidla, preto si škodu na motorovom vozidle vyčíslili na sumu 9 000,- eur. Taktiež im vznikli náklady, ktoré spočívali v zabezpečení dôstojnej rozlúčky so zomrelým, náklady boli vynaložené na práce na hrobe vo výške 3 000,- eur, pohrebné služby v Kokave nad Rimavicou vo výške 765,24 eura, kar vo výške 535,84 eura, obstaranie smútočného oblečenia spolu vo výške 265,72 eura, kytice 40,40 eura a ďalšie náklady súvisiace so smútočným obradom vo výške 19,90 eura. Taktiež počas trestných konaní za účelom zabezpečenia riadnej ochrany práv bola žalobkyňa spolu s neb. manželom nútená splnomocniť advokátsku kanceláriu na zastupovanie. V tejto súvislosti im vznikli náklady účelne a dôvodnene vynaložené na právne úkony. Ku dňu 19.05.2011 bola fakturovaná a uhradená suma za právne služby vo výške 3 284,30 eura. Tým, že bol žalovaný 2. uznaný za vinného z usmrtenia syna žalobkyne došlo nielen k neoprávnenému zásahu, ale aj k porušeniu všeobecnej prevenčnej povinnosti. Tu je treba zdôrazniť, že táto základná povinnosť sa vzťahuje na všetkých účastníkov občiansko-právnych vzťahov bez ohľadu na to, či ide o fyzické osoby alebo osoby právnické, nevzťahovala sa teda iba na žalovaného v 2. rade, ale aj na žalovaného v prvom rade. Žalovaný v 2. rade v čase dopravnej nehody šoféroval služobné vozidlo zamestnávateľa, pričom jeho zamestnávateľ bol v tom čase žalovaný v 1. rade. Podľa ich názoru predovšetkým tým, že žalovaný v 1. rade umožnil využiť služobné motorové vozidlo, v ktorej evidenčnej karte vozidla vodiča figurujú tri záznamy z obdobia predchádzajúceho predmetnej dopravnej nehode za dopravné priestupky, pričom je tiež možné, že nešlo o služobnú cestu treba konštatovať, že žalovaný v 1. rade umožnil (dopustil) neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti a spôsobenie škody, možno ho preto považovať za spoluzodpovedného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je žalobkyňa presvedčená, že na zásah do práv a na ochranu osobnosti vzniknutú ujmu a škodu zodpovedajú obaja žalovaní, pričom ide o solidárny deliktuálny záväzok. Žalobkyňa nečakane prišla o syna. Na základe trestného činu bola prvá podmienka zásahu do práva na ochranu

osobnosti - protiprávnosť zásahu splnená a preukázaná vydaním odsudzujúceho rozsudku. Druhou dôležitou skutočnosťou je danosť príčinnej súvislosti medzi zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy. Aj táto podmienka je splnená - skutkový vzťah príčiny (dopravná nehoda) a následku (predovšetkým smrť milovanej osoby) je nepochybný. Treťou podmienkou, ktorá musí byť splnená, aby bolo možné hovoriť o neoprávnenom zásahu do ochrany osobnosti (práva na súkromie) je taký zásah, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať ujmu, čo je potrebné posúdiť s ohľadom na existenciu a kvalitu väzby, ktorá je zásahom porušená a ktorá je chránená. Zo zreteľom na opísanú mieru intenzity zásahu do väzieb vzťahu matka - syn, ako aj na spoločnú domácnosť žalobkyne a zomrelého je nevyhnutné následok zásahu, resp. následnú ujmu považovať za značnú. Intenzita nie krátke trvanie a nereparovateľný rozsah nepriaznivých následkov, závažnosť vzniknutej ujmy násobí. Závažnosť vzniknutej ujmy ešte umocnili aj vyššie opísané okolnosti, ktoré nastali bezprostredne po dopravnej nehode, ktoré pretrvávajú až do času podania tejto žaloby, pričom je nepochybné, že budú pretrvávať navždy.

Žalobkyňa uviedla, že syna pochovali dňa 01.12.2009 a že slovami sa nedá opísať to, čo stratila v synovi. Vie to pochopiť len ten, kto stratil dieťa. Nedá sa to vysloviť, ako svoje dieťa ľúbila, aký bol medzi nimi vzťah už v čase, keď ešte syn žil a manžel mal milenku. On smeroval ich vzťah, aby došlo k udržaniu manželstva. On bol stmeľovačom celej ich rodiny, nakoľko druhý syn býval inde. Aj syn mal inú adresu, nakoľko po skončení strednej školy išiel bývať k starej mame, ale len kvôli tomu, aby dostával nejaký príspevok na štúdium a pomáhal aj starkej, ale celý čas v podstate býval u nich. Ona má živnosť, má novinový stánok a syn študoval diaľkovo a bol nezamestnaný, tak jej pomáhal ako vedel. Fakticky pendloval medzi starkou a nimi. Ona je stále na antidepresívach, inak by to nezvládla. Celá rodina sa rozpadla, s manželom sa rozviedla, ostala sama. Za tri mesiace schudla 17 kg. Doteraz večer sa stane, že v izbe pred jeho fotkami plače. Tá bolesť sa nedá opísať. Doposiaľ žalovaný neprejavil žiadnu ľútosť nad tým, že je zabil syna. Lieky má len od obvodného lekára. Tak isto má aj kamarátku O..T. I., ktorá je psychologička a ktorá jej pomáhala ju držať nad vodou a tak isto aj celá jej rodina. Syn mal vážnu známosť, chceli sa zobrať, chceli namiesto pohrebu urobiť svadbu, chceli žiť spolu, mať dieťa, študoval sociálnu prácu - špeciálnu pedagogiku. Mal cieľ pomáhať ľuďom. Vychádzal s ľuďmi v dedine, či s bielymi, či s čiernymi. Mal veľa kamarátov. Aj teraz oni prídu za ňou a spýtajú sa jej, ako sa má. Nezabudli ani na neho, ani na ňu. V poslednej dobe už len kvôli synovi bola s manželom spolu. Inak jej nevedel povedať len mami, alebo maminka. Mali úžasný vzťah.

Žalovaný 1. uviedol, že žalobkyňa odvodzuje spoluzodpovednosť za neoprávnený zásah žalovaného 1. do práva na ochranu osobnosti tým, že umožnili využívať osobné motorové vozidlo osobe, ktorej v evidenčnej karte vodiča figurujú tri záznamy z obdobia prechádzajúceho dopravnej nehode za dopravné priestupky. S týmto názorom sa nestotožňujú a považujú ho v celom rozsahu za nesprávny. V konaní nebolo preukázané, že by žalovanému 2. bol uložený trest zákazu činnosti vedenia motorového vozidla, ani že by z iného dôvodu nebol v čase dopravnej nehody oprávnený viesť motorové vozidlo. Nepovažujú skutočnosti, že žalovaný 2. bol v minulosti priestupkovo riešený za drobné a bežné priestupky na úseku cestnej premávky za takú prekážku, na základe ktorej by mu nemali zveriť osobné motorové vozidlo a navyše ani nemali odkiaľ mať vedomosť zo záznamu z evidenčnej karte vodiča. Pokiaľ ide o nároky na zastupovanie v trestnom konaní v celom rozsahu namietajú, nakoľko neboli účastníkmi trestného konania, žiadnym spôsobom nemohli ovplyvniť jeho trvanie, ani výsledok. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu žalobkyňa ona tvrdí, že zásah do jej práv na ochranu osobnosti nielen vznikol neoprávneným zásahom teda spáchaním trestného činu, ale i skutočnosťami, ktoré nastali po udalosti, to znamená správaním žalovaného 2. po čine, priebehom a výsledkom trestného konania. V tom nevidia žiadnu príčinnú súvislosť s ich konaním. Pokiaľ ide o výšku žalovanej nemajetkovej ujmy, tu žalobkyňa žiadnym užším spôsobom nešpecifikovala prečo ju žiada v takej výške. V rámci judikatívy sa pri posudzovaní výšky uplatneného nároku berie do úvahy viac faktorov medzi inými, aj či došlo do zásahu do práva formou úmyselného, alebo nedbanlivostného zásahu. Tak isto berie sa do úvahy výsledok trestného konania. V danom prípade je potrebné, aby súd bral do úvahy, že zásahom do právnej ochrany osobnosti došlo formou nedbanlivostného zavinenia tak, ako to vyplýva z výsledkov trestného konania a taktiež aby súd prihliadal na satisfakčný výzvam skutočností, že žalovaný 2. v trestnom konaní priznal vinu a prijal trest. Pokiaľ ide o časť nároku náhrady škody nevidia dôvod, aby boli zaviazaní na náhradu škody a to náhradu trov vynaložených v trestnom konaní, ktoré neboli účastníkom konania, už vôbec nie je dôvod, aby znášali trovy trestných konaní iných, ktoré neviedli k odsudzujúcemu rozhodnutiu a ktoré sa vôbec netýkali predmetu sporu, nakoľko v rámci tých trov boli vyčíslené trovy právneho zastúpenia za viacero trestných konaní.

Žalovaný 2. žiadal žalobu voči nemu zamietnuť, nakoľko nie je v tomto konaní pasívne legitimovaný s prihliadnutím na § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V praxi je ustálený názor, že ak bol pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti zamestnanec právnickej osoby, ktorý bol použitý právnickou osobou k realizácii jej činnosti a ktorý vykonávaním neoprávneného zásahu konal v rámci plnenia pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s ním, za takýto zásah zodpovedá právnická osoba pri analogickej aplikácii ustanovenia § 420 ods. 2 v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka. V tomto konaní nebude sporné a bolo to preukázané v trestnom konaní, že žalovaný 2. bol v tomto čase na pracovnej ceste a plnil si pracovné povinnosti. Čo sa týka uplatnenej náhrady škody spočívajúcej vo vyčíslení trov právneho zastúpenia k tomu chcú uviesť, že táto zahŕňa aj trovy právneho zastúpenia v konaniach, v ktorých nielen že nebola preukázaná vina, ale dokonca ani nebolo voči nemu vznesené žiadne obvinenie. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, táto nebola žalobkyňou preukázaná, ani dostatočne preukázaná, ani dostatočne odôvodnená prečo práve požaduje čiastku 20 000,- eur.

Dokazovanie bolo vo veci vykonané výsluchom účastníkov konania, svedkov, oboznámením sa s ostatným spisovým materiálom a bol zistený nasledovný skutkový a právny stav:

Na pojednávaní konanom dňa 04.04.2013 zobrala žalobkyňa žalobu späť o zaplatenie čiastky 9 727,10 eura a v tejto časti žiadala konanie zastaviť. Okresný súd Lučenec uznesením sp.zn. 17C/80/2011-455 zo dňa 16.04.2013 konanie v tejto časti zastavil.

V priebehu konania zobrala žalobkyňa dňa 28.07.2012 žalobný návrh v časti čo do zaplatenia istiny 3 900,- eur späť a žiadala konanie v predmetnej časti zastaviť.

Podľa § 96 ods. 1 O.s.p. žalobca môže vziať za konania späť žalobu na jeho začatie a to z časti, alebo celkom. Ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá z časti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa ods. 2 súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takomto prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa ods. 3 nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva, alebo určenie, či tu manželstvo je, alebo nie je. V takomto prípade súd rozhodne o zastavení konania do 30 dní od späťvzatia návrhu.

Žalobkyňa v priebehu konania v časti o zaplatenie 3 900,- eur vzala žalobu späť. Súd preto v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení konanie v tejto časti zastavil. So späťvzatím žalobného návrhu žalovaní 1., 2. vyslovili súhlas.

Z úmrtného listu Matričného úradu Banská Bystrica zo dňa 30.11.2009 bolo zistené, že dňa 25.11.2009 zomrel T. Y., G.. XX.XX.XXXX.

Z lekárskej správy vystavenej všeobecným lekárom M.. Q. M. vyplýva, že B. Y. v období tragickej smrti syna bola na PN od 30.11.2009 do 21.12.2012. Po ukončení PN naďalej užíva anxiolytiká.

T.. P. B. - riaditeľ výrobno-prevádzkových činností Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. VEOLIA podal dňa 04.02.2013 informáciu o pracovnej činnosti P.. M. W. v ktorej uviedol, že P.. M. W. absolvoval dňa 23.11.2009 pracovnú cestu, ktorou ho poveril jeho priamy nadriadený T.. U. E. - vedúci odboru TPČ, čo je aj uvedené v doklade „žiadanka na prepravu“ - podpis schvaľujúceho. V obci V. vykonal s riaditeľom T.. K. B. ohliadku vodných zdrojov - prameňov č. 1., 2., 3., ktoré sú v pôsobnosti závodu P. A.. Spolu riešili problematiku závadnosti pitnej vody. V obci Č. K. vykonal kontrolu ochranných pásiem zdrojov C.-L. č. 1., 2., 3. a zdroje v oblasti časti Y. so zameraním na zhodnotenie aktuálnej situácie výdatnosti prameňov, pretože v tomto období sa vyskytli častejšie nedostatky v dodávke pitnej vody. Zároveň skontroloval udržiavanie pozemkov v ochranných pásmach zo strany zodpovedného závodu 01 Banská Bystrica. Súčasť spisu tvorí aj žiadanka na prepravu vystavená dňa 23.11.2009 na cestu K. K. - P. A. - V. Q. A..

P..M. W. dňa 30.12.2009 podal hlásenie o dopravnej nehode zo dňa 23.11.2009 v tomto znení: dňa 23.11.2009 sa zúčastnil služobnej cesty do obce V., cez P. A.. Po terénnej obhiadke nastúpil na spiatočnú cestu cez Č.T. K. , kde mal pozrieť prameň C.-L.. Ešte sa cestou zastavil najesť v motoreste v P. K. okolo 13.20 hod. a pokračoval ďalej, pred C. G. P. za križovatkou predbiehal tmavé auto a riadne sa zaradil do vlastného jazdného pruhu. Pred ním bol voľný jazdný pruh bez áut. Podotýka, že cesta bola mokrá a sivá. Počasie bolo zamračené. Zrazu zbadal pred sebou tmavé auto a aby zabránil zrážke strhol na svoju stranu a následne dostal balans a pred výjazdom zo závodu Tatraľan dostal hodiny a auto zišlo z cesty.

B.. Z. Q., splnomocnenec VEOLIA - Stredoslovenská vodárenská a prevádzková spoločnosť a.s. podal dňa 27.09.2010 Okresnému riaditeľstvu PZ Úrad justičnej kriminálnej polície správu, že predmetnou dopravnou nehodou zo dňa 23.11.2009 na ich vlastnom osobnom motorovom vozidle ev.č. K.-XXX R. nebola spôsobená žiadna materiálna škoda, t.j. v danej veci nie sú ani poškodenou stranou a preto sa k trestnému stíhaniu nepripájajú. Potvrdzujú, že vodič P.. M. W. v čase dopravnej nehody používal ich motorové vozidlo oprávnene.

Dňa 29.01.2010 uzatvorili Prosman a Partneri advokátska kancelária s.r.o. a T. Y. Q. B. Y. zmluvu o poskytovaní právnych služieb, kde okrem iných skutočností sa klienti zaviazali zaplatiť advokátskej kancelárii hodinovú odmenu za poskytovanie právnych služieb v zmysle § 3 a násl. Vyhl. Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z.z. a to vo výške 40,- eur za každú jednu hodinu poskytnutých právnych služieb (ďalej ako „hodinová odmena“), pričom hodinová odmena sa vypočítava alikvotne, za každú aj začatú 0,125 hodinu (t.j. každú začatú 7,5 minútu).K odmene sa pripočítava DPH v zákonnej výške.

Súčasť spisu tvoria aj faktúry (čl.226-246), ktorými Prosman a Partneri, advokátska kancelária s.r.o. vyúčtovali náklady vynaložené na právne služby, stratu času, cestovné a iné výdavky v celkovej výške 3 284,30 eura.

Z pripojeného spisu sp.zn. 3T 36/2011 Okresného súdu Lučenec z rozsudku , právoplatného zo dňa 07.03.2011 súd zistil, že obvinený P.. M. W. sa uznáva za vinného, že dňa 23.11.2009 okolo 13.25 hod. viedol od obce Z. v smere na obec C. G. P. po ceste osobné motorové vozidlo zn. Opel Astra Station Wagon ev.č. K.-XXX R., pričom v kilometri 30 v dôsledku nevenovania sa vedeniu vozidla a nesledovania situácie v cestnej premávke prešiel do protismernej časti vozovky v čase, keď v protismere od obce C. G. P. prichádzalo osobné motorové vozidlo zn. Citroen Lakfuc C4 ev.č. O.-XXX Q. vedené T. Y., ktorý v snahe vyhnúc sa zrážke so svojim vozidlom zišiel mimo cesty do pravej priekopy v smere svojej jazdy, kde narazil do stromu, pričom pri nehode utrpel zranenia a to úrazový opuch mozgu pri pomliaždení mozgu podpodlebnicovom a podpavúčnicvovom krvnom výrone, krvácanie do mozgových komôr pri zlomenine spodiny lebečnej, natrhnutie väzov spájajúcich krčnú chrbticu a kostru lebky s pomliaždením predĺženej miechy, ktorým zraneniam dňa 29.11.2009 o 22.15 hod. vo Fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici podľahol a takým konaním obvinený porušil ustanovenie § 4 ods. 1 , písm. c) , § 9 ods. 1 Zák.č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1,2, písm. a) Trestného zákona , za to bol odsúdený podľa § 149 ods. 2 , § 36 písm. j),l), § 38 ods. 2,3,8 Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky, podľa § 49 ods. 1 , písm. a) Trestného zákona mu výkon trestu bol podmienečne odložený a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona mu bola určená skúšobná doba v trvaní 3 rokov. Podľa § 61 ods. 1,2 Trestného zákona mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo všetkého druhu v trvaní 36 mesiacov, podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených T. Y., G.. XX.XX.XXXX a B. Y., G.. XX.XX.XXXX,obidvaja bytom C. G. P., Y..A.. Y. XX a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu a.s. Skuteckého 22, Banská Bystrica so svojimi nárokmi na náhradu škody odkazuje na občianske súdne konanie.

Svedok M.. M. Y. - brat nebohého uviedol, že žili v spoločnej domácnosti až do smrti brata. On s rodinou a rodičmi. S bratom vyrastal od malička, odvtedy mal s ním dobrý vzťah. Pomáhali si . Tým, že zomrel stratil všetko. Vo všetkom sa mohol na neho spoľahnúť. Vzťahy medzi bratom a mamou boli dobré, bola to taká normálna rodina, pomáhali si vo všetkom. Pomáhal im, ako vedel a tak isto rodičia pomáhali jemu. Život v rodine po jeho smrti sa zmenil o 180 stupňov. Otec skončil na psychiatrii, matka na tabletkách. Jeho smrť viedla k rozpadu rodiny, k rozvodu rodičov. So smrťou brata sa vyrovnať, ani zmieriť nedá. Vzťah brata k matke bol veľmi dobrý. V podstate väčšinu času boli spolu, nakoľko v poslednej dobe pred

smrťou bol nezamestnaný a matka pracovala v novinovom stánku, kde jej on pomáhal, aj ju zastúpil, keď niekde musela ísť. Väčšinu času trávili spolu.

Svedkyňa I. Y. - manželka brata nebohého T. uviedla, že s manželom je päť rokov a nebohého poznala dva roky. Pred tým chodievala na návštevu do rodiny terajšieho manžela. Nebohý T. bol protikladom jej muža, ktorý je uzavretý. T. bol otvorený, mal veselú povahu. Vzťah jej manžela a T. bol taký, že boli viac ako bratia. Boli ako kamaráti. Aj jej vzťah bol k nemu bol dobrý, aj keď bolo to krátke obdobie. Pre T. bola najdôležitejšia rodina. Rodinu začala navštevovať v čase, keď už mali problémy, keď svokor mal známosť. Práve T. sa snažil, či rozhovorom, či nátlakom stmeľovať rodinu, aby ostala spolu, aby sa nerozpadla. Život jeho rodičov po smrti sa rapídne zmenil. Podľa jej názoru, keby T. ostal žiť, tak aj rodina naďalej funguje. V každej rodine sa vyskytnú nejaké problémy. Ona to vie posúdiť, nakoľko aj u jej rodičov boli problémy, ale tie sa vyriešili. Rodina ostala naďalej, ale keby sa stala taká situácia, že by sa to stalo jej bratovi, tak nevie, či to by aj jej rodina vydržala. Svokra po smrti syna nevedela spávať, musela brať lieky na spánok. Svokor začal holdovať alkoholu, ako má vedomosť, tak pomoc hľadali u rodinných príslušníkoch, či v rozhovore s ňou, alebo s jej rodičmi, priateľkou neb. T., so sesternicou, hlavne pomoc hľadali u najbližšej rodiny.

Svedkyňa T.. T. B. - sesternica zosnulého nebohého uviedla, že jej vzťah s ním bol ako vzťah brata a sestry. Mali veľmi dobrý vzťah, všetko spolu veľmi prežívali, boli spolu v kontakte každý deň buď telefonicky, alebo osobne, nakoľko bývali blízko. Bol to veľmi dobrý, veselý človek, žil pre rodinu a priateľov. Vzťah medzi ním a rodičmi bol veľmi dobrý, hlavne dobrý a silný vzťah bol s matkou, ktorá pracovala a keď on bol nezamestnaný, alebo keď študoval tak voľný čas trávil pri nej. Vzťah s otcom nemožno charakterizovať, že by bol zlý, ale silnejší bol s matkou. Pre T. bola na prvom mieste rodina. V prvom rade bolo pomáhať si navzájom. Po smrti navštevovala rodinu skoro každý deň. Oni pomoc hľadali hlavne v rodine. Snažila sa najbližšia rodina im pomôcť.

Svedkyňa O.. T. I. - blízka susedka a priateľka žalobkyne uviedla, že rodinu pozná asi šesť rokov. Ich domácnosť nenavštevovala, len susedia ich pozemky a oni často robievali stretnutia či s rodinou, či s priateľmi v záhrade a tam už ona chodievala. Nebohý Igor, ešte sa ani nepoznali a už jej bol pokosiť záhradu. Bol to nádherný, krásny človek, ktorý si vedel vytvoriť vzťah ku každému, či to bol obyčajný človek, cigáň, alebo vysokoškolsky vzdelaný človek. Vedel týchto ľudí osloviť, ale vedel im aj pomôcť. Túto pomoc dal a nepožadoval za to nijakú odplatu. On držal túto rodinu pokope. On bol to tmelítko, ktoré dávalo dohromady túto rodinu. Má vedomosť, že aj na záhradu chodili známy na jeho popud. Myslí si, že rozpad manželstva spôsobila aj táto smrť, nakoľko odišiel ten, kto spájal tú rodinu. Otec to nezvládol, nedokázal s tým žiť, nedokázal pomôcť manželke od problémov. Utekal od nej, ona zastala na tú všetku bolesť sama. Ona si to ako človek nevie predstaviť, keby odišlo jedno z jej detí, tú strašnú bolesť. Boli to veľmi príjemná, súdržná rodina. Nebohý Igor pomáhal matke či v práci, či doma, či spolu robili na záhrade. Otec túto situáciu absolútne nezvládol, bol agresívny z tejto bezvýchodiskovej situácie, vôbec sa s ním nedalo komunikovať. Žalobkyňa to prežívala tak, že v tom čase bola úplne pomimo. Ešte rok po smrti chodila na hrob každý deň zapaľovať sviečku. Doteraz má doma malý oltárik pre T.. Nevedela prijať tú skutočnosť, že sa jej syn už nevráti, že už nebude nikdy tak, ako to bolo. Ona sa aj snažila postupne jej pomáhať aj v tom, že už nechodila na ten hrob každý deň, dosiahli to, že tam chodila každý druhý deň, teraz chodí už každý tretí, taktiež strašne schudla, riešili to tak, že jej objednávali obedy, aby aspoň trošku jedla. Pracovala v stánku, chodili za ňou ľudia, snažili sa jej pomôcť podporiť ju. Dva roky po smrti sa ešte nedokázala s tým zmieriť, že už nikdy jej syn nepríde pomôcť do stánku. Po smrti robila všetko mechanicky. V súčasnosti je na tom už trošku lepšie. Už sa dokáže aj usmiať, nakoľko sa jej narodil vnuk. V tom čase po smrti nespávala, bola len na liekoch.

Svedkyňa Q. Z. - priateľka nebohého uviedla, že v začiatku, keď sa s T. spoznala, ešte nepracovala v zahraničí, ale neskôr počas ich vzťahu začala pracovať v dvojtýždňových turnusoch, takže ich vzťahy boli obmedzené na tieto dva týždne, keď bola doma. Mal veľmi dobrý vzťah s rodinou, bol takým tmelom rodiny, aj tmelom ich vzťahu, bol také slniečko, ktoré keď vstúpilo do miestnosti, tak ju rozžiarilo. Mal dobrý vzťah s rodičmi, ale najlepší vzťah mal s maminkou. Bol to ideálny vzťah dieťaťa s rodičom, taký ešte nevidela. Ani ona nemá taký vzťah s rodičmi. Bol to výnimočný človek, mal veľké srdce, všade kde prišiel zlepšil náladu, každému bol nápomocný, bol to výnimočný človek a každému chýba. Poznali sa rok a pol. Ich vzťah trval v podstate rok. Počas tých dvoch týždňov, keď nepracovala v zahraničí, bývali raz v C., P. Z. R.. Keď boli v Kokave, tak prespávali v rodine Y.. Jeho mamka mala stánok v C., tam jej pomáhal, či pri predaji tovaru, či pri zabezpečovaní tovaru, taktiež jej pomáhal v domácnosti, v záhradke.

Bol to skôr priateľský vzťah, ako vzťah matky a syna. Nijaký autoritatívny vzťah. Smrť ich veľmi zasiahla. Mamka bola veľmi na dne. Bola na liekoch, nemohli ju nechávať samú, stále musel niekto pri nej byť. Veľa času trávila na cintoríne. Smútok bol u nej strašne veľký. Nevedela sa rozprávať o inom, len o synovi. Podľa jej názoru smrť T. mala za následok, že došlo k rozpadu manželstva rodičov T., nakoľko, keď bola nejaká hádka medzi nimi, on to vyriešil, donútil ich o tom sa rozprávať. Veľa času trávili aj u starkej, ale chodili spávať do domu Y., hlavne kvôli jej pohodliu nakoľko toaleta u babky bola len na dvore.

Svedok T.. P. B., riaditeľ úseku výrobno - prevádzkových činností v Banskej Bystrici uviedol, že P.. M. W. je vedúci oddelenia hydrológie na odbore výrobno-prevádzkových činností, kde má aj svojho vedúceho, v tom čase bol vedúci T.. E. a on bol nadriadený T.. E.. Výrobné porady mávajú každý pondelok, kde sú až po vedúcich oddelení všetci u neho a on im zadáva úlohy podľa aktuálnej situácie, ktorá vzniká v prevádzke vodovodov, v tom prípade na vodných zdrojoch, čiže všetky úlohy, ktoré sa nazbierali v dispečingu. V pondelok sa povie čo treba riešiť a títo pracovníci ako vedúci oddelení majú za úlohu ich riešiť. Úloha bola zadaná aj pánovi W. a to že má ísť do P. A. riešiť jeden problém. V tom čase boli problémy aj na vodných zdrojoch Č. K., takže on si musel dohodnúť dátum, kedy tam presne pôjde. Priame príkazy na jazdu, zadanie času si musí každý spraviť podľa toho, kde prioritne treba ísť, takže prakticky s dispečingu vyplynulo, že treba ísť do Rimavskej Soboty a na vodné zdroje Č. K.. Je taká prax, že oni si zadeľujú požiadavky na jazdy, ktoré im vedúci dopravy podľa možnosti prideľuje. On im konkrétne dátumy nehovorí, len konkrétne úlohy a je také nepísané pravidlo, že keď sa už ide do P. A., je tam obrovský rajón pôsobnosti, takže po ceste sa rieši všetko, čo je na porade spomenuté, alebo čo sa vyskytne cez týždeň akútne. V tom čase bol na služobnej ceste, riešil P. A., V. Q. Č. K.. V čase dopravnej nehody dňa 23.11.2009 bol v pracovnom pomere a vozidlo, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu bolo služobné vozidlo. Toto služobné vozidlo nemohol používať na súkromné účely. Počas pracovnej služobnej cesty je stanovená len služobná cesta z K. K. V. P. A. a ide sa podľa toho, aká je cesta, alebo podľa toho, či je treba niekde ešte niečo pozrieť, napr. či v E., tak sa ide tou cestou cez E., alebo potom ide sa nejakou inou cestou, to je na zvážení toho pracovníka, ktorý vykonáva cestu. Samozrejme je potrebné dodržiavať najhospodárnejšiu trasu, je potrebné dodržiavať, aby auto jazdilo pri normálnej spotrebe, ďalej je potrebné dodržiavať predmet a účel jazdy. Podľa jeho názoru bola hospodárna cesta z P. A. na Č. K., cez C. G. P.. Aj on, keď ide na služobnú cestu používa túto cestu, nakoľko je to najkratšia cesta.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa ods. 2. pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa ods. 3 výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa ods. 2 škoda je spôsobená právnickou osobou, alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa ods. 3 zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

V prvom rade sa súd musel vysporiadať s otázkou pasívnej legitimácie žalovaného 2. v danej veci, ktorý ju v konaní namietal. Kto je vecne legitimovaný v určitom konaní na súde závisí od obsahu právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania a toto posúdenie závisí od hmotnoprávnych predpisov. V spore o ochranu osobnosti aktívnou vecnou legitimáciou disponuje osoba, do ktorej osobnostných práv malo byť zasiahnuté a vecne pasívne legitimovaný je pôvodca zásahu. V prejednávanej veci preto posúdenie vecnej legitimácie na strane žalovaného 2. záviselo od posúdenia otázky, či je možné považovať žalovaného 2. za pôvodcu zásahu.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalovaný 2. ako zamestnanec žalovaného 1. pri plnení si svojich pracovných povinností v rámci jeho pracovnej náplne počas služobnej cesty na ktorú bol vyslaný zamestnávateľom - žalovaným 1. služobným motorovým vozidlom porušil ako vodič vozidla dopravné predpisy, v dôsledku čoho došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynul syn žalobkyne. Vyššie popísaným protiprávnym konaním žalovaného 2., ktorým zavinil dopravnú nehodu v dôsledku ktorej utrpel zranenia poškodený T. Y., na následky ktorých dňa 29.11.2009 zomrel, prišlo k zásahu do osobnostných práv, nielen nebohého, ale i žalobkyne a to do jej práva na súkromie (chráneného § 11 OZ Ústavou SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1) a rodinný život.

Pri riešení otázky určenia subjektu zaťaženého povinnosťami vyplývajúcimi z neoprávneného zásahu do práv žalobkyne na ochranu osobnosti, vychádzal súd v zmysle § 853 ods. 1 Občianskeho analogicky s ustanovením § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nakoľko právna úprava ochrany osobnosti (§ 11 až § 16 OZ) neobsahuje osobitné riešenie problematiky zásahu vykonaného právnickou osobou, je plne primerané priame posúdenie tejto otázky prostredníctvom ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ide totiž o právnu úpravu obsahom i účelom najbližšiu vzťahom vznikajúcim pri zásahu do práv na ochranu osobnosti právnickou osobou. Predpokladom pre vznik oboch typov zodpovednostného vzťahu je protiprávne konanie, vznik ujmy a príčinná súvislosť medzi nimi. Z hľadiska subjektov tohto vzťahu na jednej vystupuje subjekt, ktorý sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane subjekt, ktorému v dôsledku takéhoto protiprávneho konania vznikla určitá ujma. Napokon totožný je aj účel oboch týchto inštitútov, ktorým je zabezpečiť pokiaľ možno čo v najväčšej miere odškodnenie vzniknutej ujmy. Preto je analogická aplikácia ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri určení subjektu, ktorý zodpovedá za zásah do osobnostných práv dotknutej osoby, plne namieste.

Navyše možno poukázať na to, že v prejednávanej veci prichádza z rovnakých dôvodov, ako pri ustanovení § 420 Občianskeho zákonníka do úvahy tiež analogické použitie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka. Nebolo sporné, že prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť syna žalobkyne bol žalovaný I. a preto ak by aj nezodpovedal za zásah do osobnostných práv žalobkyne v zmysle vyššie uvedeného zodpovedal by za tento zásah analogicky aj v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka. Pre úplnosť vo vzťahu k analogickej aplikácii ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, prípadne § 427 Občianskeho zákonníka treba poukázať na to, že prípustnosť analógie je tu obmedzená len na posúdenie otázky, kto je v tomto prípade pôvodcom zásahu. Vo vzťahu k zodpovedaniu otázky, či došlo k zásahu, či tu existujú okolnosti vylučujúce zodpovednosť za tento zásah, prípadne, či je na mieste priznanie nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobkyňa domáhala a v akej výške, analogické použitie ustanovení o náhrade škody neprichádza do úvahy. Chýba tu totiž základný predpoklad pre použitie analógie, ktorým je medzera v práve. Konkrétny obsah osobnostných práv a predpoklady pre priznanie ochrany týmto právam sú na rozdiel od určenia pôvodcu zásahu totiž výslovne upravené v ustanoveniach § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného so ztreteľom na skutkové okolnosti danej veci a ustálený názor v súdnej praxi možno konštatovať, že ak bol pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti zamestnanec právnickej osoby, ktorý bol použitý právnickou osobou k realizácii jej činnosti a ktorý vykonaním neoprávneného zásahu konal v rámci plnenia pracovných úloh, za taký zásah zodpovedá právnická osoba, teda len žalovaný 1. a nie zamestnanec v súdenej veci žalovaný 2. , preto súd žalobný návrh voči žalovanému 2. v plnom rozsahu zamietol, ako podaný nedôvodne.

Súčasťou práva na súkromie je aj rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ktorým žalobkyňa nepochybne voči nebohému bola, nakoľko išlo o matku a syna, pričom strata jedného z členov tohto rodinného spoločenstva je neodstrániteľnou ujmou postihujúcou všetkých ostatných členov. Žalobkyňa, ako najbližšia príbuzná mala s nebohým synom vytvorený pevný citový vzťah. Hoci aktuálna súdna prax i právna teória považujú za náležité občiansko-právne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby (spočívajúci napr. aj v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode) priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zatiaľ neboli dostatočne jasne ustálené ani (aspoň) základné medze v rámci ktorých by sa mala pohybovať výška tejto peňažnej náhrady.

Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy nebohému a žalobkyni a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri predmetnej dopravnej nehode zahynul blízky príbuzný žalobkyne a jeho náhle úmrtie je pre žalobkyňu nepochybne mimoriadne traumatizujúce, keďže boli na seba silne citovo naviazaní a žalobkyňa stratou svojho syna utrpela ťažkú citovú ujmu spočívajúci v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby, čoho dôkazom je fakt, že bezprostredne po jeho smrti bola odkázaná na medikamentóznu liečbu, citová ujma u nej stále pretrváva, došlo k nenávratnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec jej súkromia. Smrťou jej syna žalobkyňa, ako matka stratila možnosť rozvíjať vzťah so synom, čím je celá jej rodina ochudobnená a ide o nezvratný a nenapraviteľný stav. Bolo potrebné prihliadnuť na to, že pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu. Taktiež bolo treba prihliadnuť ku všetkým okolnostiam danej veci i k tomu, že hľadisko primeranosti sa vzťahuje aj k výške náhrady, ktorej zmyslom je čiastočne vyvážiť, zmierniť nemajetkovú ujmu.

Aby bolo možné hovoriť o zásahu do súkromia určité osoby usmrtením inej osoby musí medzi dotknutou a zomrelou osobou preukázateľne existovať kvalifikovaný, konkrétny blízky osobný citový vzťah. Len v prípade takéhoto vzťahu totiž prichádza do úvahy násilné pretrhnutie vybudovaných citových väzieb dotknutej osoby a len v takomto prípade môže predstavovať konanie pôvodcu zásahu, v tomto prípade zásah do súkromia dotknutej osoby. V nadväznosti na to, čo vyplynulo z vykonaného dokazovania možno konštatovať, že v prípade žalobkyne tu silné citové väzby medzi ňou a zomrelým synom existovali. Je síce pravdou, že exaktne nemožno existenciu citového vzťahu ako takého dokazovaním prostredníctvom výsluchu účastníkov ani svedkov zistiť. Možno však skutkovo ustáliť formálne právnym poriadkom zakotvený status, pri ktorom sa bez ďalšieho predpokladá blízky citový vzťah, ako aj ďalšie skutkové okolnosti, z ktorých možno bezpečne usúdiť, že takýto vzťah tu existuje (okolnosti týkajúce sa kvality ich vzájomného vzťahu, spoločné bývanie, absencia problémov vo vzťahu, spoločné aktivity a pod.).

Z okolností ustálených vykonaným dokazovaním je zrejmý veľmi blízky vzťah medzi žalobkyňou a zosnulým synom. Okrem silného citového puta, ktoré bolo medzi nimi vytvorené, nebohý syn pomáhal matke, či pri podnikaní, či pri práci v dome a stmeľoval celú rodinu. Pri existencii úzkych citových a ďalších väzieb medzi žalobkyňou a synom, ktoré existovali pred jeho smrťou možno potom konštatovať, že v prípade žalobkyne došlo v dôsledku konania žalovaného k okamžitému násilnému pretrhnutiu týchto úzkych väzieb žalobkyne k zosnulému synovi. Konanie žalovaného 1. , ktoré je predmetom prejednávanej veci v súvislosti s ktorým bol RNDr. Milan Galko aj právoplatne odsúdený v trestnom konaní a ktorým došlo k násilnému pretrhnutiu väzieb žalobkyne so zomrelým predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne a preto v danej veci boli splnené predpoklady pre priznanie ochrany osobnostných práv žalobkyne v zmysle ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto kritériá vytvárajú základný rámec, v ktorom sa súd môže (a zároveň musí) pri úvahe o výške náhrady pohybovať.

V prejednávanej veci súd pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy zohľadnil predovšetkým to, že žalobkyňa stratila v jednom okamihu syna, ktorý mal len 26 rokov, s ktorým tvorila harmonickú rodinu, tešila sa z úspechov, vzájomne si pomáhali, žili v spoločnej domácnosti, delili sa tak spoločne o pozitívne i negatívne stránky ich každodenného života a v dôsledku jeho úmrtia došlo k celkom nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia a k definitívnej strate možnosti žalobkyne tráviť s ním čas, deliť sa s ním o všetky bežné i menej bežné životné problémy i radosti a zdieľať s ním spoločné záujmy.

Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd prihliadal na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu. Súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľnej nehody syna žalobkyne a dôsledky, ktoré vyvolali u samotnej žalobkyne, ale aj na to, že žalobkyňa má ďalšie dieťa, to znamená, že nedošlo k úplnému znemožneniu naďalej napĺňať vzťah rodiča a dieťaťa. Ďalej na tú skutočnosť, že za určitú satisfakciu (hoci jej význam možno za daných okolností označiť ako marginálny) možno považovať už samotné rozhodnutie v trestnom konaní, ktorým súd odsúdil zamestnanca žalovaného 1. za spáchanie daného skutku. Na druhej strane nemožno opomenúť ani to, že žalovaný 1. hoci zo subjektívneho hľadiska, ako právnická osoba dopravnú nehodu nespôsobil, neprejavil vo vzťahu k žalobkyni sústrasť s úmrtím jej syna, ktorý bol usmrtený pri dopravnej nehode spôsobenej jeho zamestnancom. Vychádzajúc zo všetkých vyššie uvedených kritérií a skutkových okolností danej veci súd ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy sumou 10 000,- eur, keďže vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti je toho názoru, že takáto náhrada je primeraná a zohľadňuje všetky vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne a je spôsobilá aspoň z časti zmierniť následky neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti. Preto súd zaviazal žalovaného 1. na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v uvedenej výške a vo zvyšku návrh ako nedôvodný zamietol.

Žalobkyňa si okrem náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatnila aj náhradu škody, ktorá jej vznikla v súvislosti s právnym zastupovaním v trestných konaniach, ktoré si právny zástupca Prosman a Partneri, advokátska kancelária s.r.o. vyčíslil v zmysle Zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 29.01.2010, priloženými faktúrami v súhrnnej sume 3 284,30 eura. Vzhľadom na to, že jednotlivé faktúry boli nepreskúmateľné, neboli doložené potrebnými listinnými dôkazmi, ktoré by preukazovali jednotlivé vykonané úkony, boli vyúčtované aj úkony, ktoré neboli vykonané alebo sa týkali aj iných podaní zo strany žalobkyne, ako konania č.k. 3T/36/2011, preto súd vychádzal pri priznaní nákladov vynaložených na právne služby v trestnom konaní nie zo Zmluvy o právnej pomoci, ale z Vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb č. 655/2004 Z.z. a to len v preukázaných prípadoch nasledovne:

1. Dňa 02.02.2010 prevzatie a príprava zastúpenia
2. Dňa 03.03.2010 návrh na doplnenie a vykonanie dôkazov
3. Dňa 30.03.2010 návrh na doplnenie a vykonanie dôkazov + žiadosť o zaslanie zápisnice o ohliadke motorového vozidla zn. Opel
4. Dňa 11.10.2010 uplatnenie nároku na náhradu škody a návrh súdu, aby v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť túto škodu nahradiť
5. Dňa 18.10.2010 oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania
6. Dňa 21.02.2011 účasť na konaní o dohode o vine a treste na Okresnej prokuratúre v Lučenci
7. Dňa 13.04.2011 pokus o mimosúdne vyriešenie celej veci.

Za tieto úkony právnej služby mu prináleží v roku 2010 po á 60,11 eura a 1 úkon
právnej služby a v roku 2011 po á 61,75 eura a 1 úkon právnej služby podľa § 12 ods. 3, písm. a) Vyhlášky.

Ďalej mu prináleží režijný paušál za rok 2010 5x7,21 eura a za rok 2011 2x7,41 eura podľa § 16 ods. 3 Vyhlášky, cestovné v sume 184,94 eura vrátane DPH, za 2 cesty na trati z Trnavy do Lučenca a späť osobným motorovým vozidlom dňa 18.10.2010 a 21.02.2011 podľa § 15a Vyhlášky a náhrada za stratu času vo výške 88,92 eura vrátane DPH podľa § 17 ods. 1 Vyhlášky, podľa ktorej v roku 2011 bola náhrada 12,35 eura. Advokát žalobkyne preukázal, že je platiteľom DPH, preto súd zvýšil odmenu a

náhradu podľa advokátskej tarify o daň z pridanej hodnoty o 20% podľa § 18 ods. 3 Vyhlášky, ktorú je advokát povinný platiť podľa osobitných predpisov.

Nakoľko aj po znížení výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa rozhodne nejedná o zanedbateľnú čiastku súd v súlade s ustanovením § 160 ods. 1, veta prvá O.s.p. určil dlhšiu lehotu na plnenie a to v rozsahu 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Keďže v tomto konaní bola žalobkyňa osobne oslobodená od platenia súdneho poplatku a žalovaný 1. bol v konaní neúspešní, súd zaviazal žalovaného 1. podľa výsledku konania na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu. Pri ustálení výšky súdneho poplatku súd vychádzal z toho, že žalovaný 1. bol neúspešný v sume 10 000,- eur náhrady nemajetkovej ujmy a táto suma predstavuje základ pre výpočet poplatku. Čo sa týka sadzby poplatku súd vychádzal z právnej úpravy Zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch účinnej v čase podania návrhu, teda zo sadzby určenej položkou 7b, písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalovaného 1. zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku v celkovej výške 366,- eur pozostávajúcej zo sumy 66,- eur a sumy 300,- eur (3% zo sumy 10 000,- eur).

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keďže súd žalobe v časti o zaplatenie sumy 10 839,53 eura s príslušenstvom vyhovel a žalobu v časti o zaplatenie sumy 12 444,77 eura s príslušenstvom zamietol. Žalobkyňa bola úspešná v časti konania o zaplatenie sumy 10 839,53 eura s príslušenstvom a v časti konania o zaplatenie 12 444,77 eura s príslušenstvom bola neúspešná. Potom podľa výsledku konania ako celku, bol hrubý úspech žalobkyne v rozsahu 46,50% (10 839,53 eura : 23 284,30 eura = 0,465 x 100) a hrubý úspech žalovaného 1. v rozsahu 53,50% (100% - 46,50%). Tým je daný prevažný čistý úspech žalovaného 1. v rozsahu 7% (53,45% - 46,55%), čo v konečnom dôsledku znamená právo žalovaného 1. na náhradu účelne vynaložených trov celého konania práve takýmto percentom.

Právny zástupca žalovaného 1. si vyčíslil trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 4 039,17 eur. Preskúmaním vyčíslených trov súd zistil že právny zástupca žalovaného 1. si za jednotlivé úkony účtoval v súlade s § 10 ods. 1 Vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) tarifnú odmenu v celkovej výške 2 957,58 eur za 6 úkonov právnej služby po 492,93 eur (zo základu 35 158,98 eur (20 000,- eur + 15 158,98 eur)) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 21.06.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 04.04.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014. Tiež si vyúčtoval režijný paušál v celkovej výške 46,11 eur za 2 úkony po 7,41 eur, 7,63 eur za 1 úkon, 7,81 za 2 úkon a 15,62, 8,04 eur za 1 úkon. V súlade s § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. si vyúčtoval náhradu za stratu času v celkovej výške 208,52 eur - účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012 - 50,84 (4 a 1 hodiny x 12,71 eur), účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013 a 04.04.2013 104,08 (8 a 1 hod. x 13,01 eur), účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 - 53,60 eur (4 a 1 hodiny x 13,40 eur). Nakoľko právny zástupca žalovaného 1/ je platiteľom dane z pridanej hodnoty vyúčtoval si 20% DPH z odmeny, režijného paušálu a náhrady za stratu času vo výške 642,44 eur v súlade s § 18 ods. 3 vyhl. Vyúčtoval si tiež hotové výdavky - cestovné na trati Banská Bystrica - Lučenec a späť osobným motorovým vozidlom v celkovej výške 184,52 eur - 25.09.2012 účasť na pojednávaní - 49,09 eur, 22.01.2013 účasť na pojednávaní - 45,20 eur, účasť na pojednávaní dňa 04.04.2013 - 45,36 eur, 13.05.2014 účasť na pojednávaní - 44,87 eur.

Právny zástupca žalovaného 1. pri vyčíslení trov právneho zastúpenia nepostupoval správne, keď si tarifnú odmenu účtoval zo základu 35 158,98 eur. Nakoľko predmetom konania je okrem zaplatenia náhrady škody vo výške 15 158,98 nemajetková ujma, ktorej zaplatenie sa domáha žalobkyňa vo výške 20 000,- eur, teda podľa názoru súdu právny zástupca si mal účtovať z časti návrhu, ktorou sa žalobkyňa domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy 20 000,-eur tarifnú odmenu podľa § 10 ods. 8 vyhl., iba zo základu 2 000,- eur a len zo základu 15 158,58 eur podľa § 10 ods. 1 vyhlášky.

Potom pri plnom úspechu žalovaného 1. by mu prináležalo právo na zaplatenie náhrady trov právneho zastúpenia celkom sumu 3 453,81 eur, za 6 úkonov právnej služby po 91,29 eur (zo základu 20 000,- eur) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 21.06.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 04.04.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 (spolu 547,74 eur) a za 6 úkonov právnej

služby po 320,34 eur (zo základu 15 158,98 eur) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 21.06.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 04.04.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 (1 922,04 eur). Tiež súd priznal právnemu zástupcovi žalovaného 1/ režijný paušál v celkovej výške 46,11 eur, za 2 úkony po 7,41 eur, 7,63 eur za 1 úkon, 7,81 za 2 úkony a 8,04 za 1 úkon. V súlade s § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. mu priznal náhradu za stratu času v celkovej výške 208,52 eur - účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012 - 50,84 (4 a 1 hodiny x 12,71 eur), účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013 a 04.04.2013 104,08 (8 a 1 hod. x 13,01 eur), účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 - 53,60 eur (4 a 1 hodiny x 13,40 eur). Nakoľko právny zástupca žalovaného 1/ je platiteľom dane z pridanej hodnoty súd mu priznal aj 20% DPH z odmeny, režijného paušálu a náhrady za stratu času vo výške 544,88 eur v súlade s § 18 ods. 3 vyhl. Priznal mu aj vyúčtované hotové výdavky - cestovné na trati Banská Bystrica - Lučenec a späť osobným motorovým vozidlom v celkovej výške 184,52 eur, 25.09.2012 účasť na pojednávaní - 49,09 eur, 22.01.2013 účasť na pojednávaní - 45,20 eur, účasť na pojednávaní dňa 04.04.2013 - 45,36 eur, 13.05.2014 účasť na pojednávaní - 44,87 eur. Vzhľadom na čiastočný úspech žalovaného 1. v rozsahu 7% priznal mu súd právo na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 241,76 eura (7% z 3 453,81eura), ktorú prisúdenú náhradu trov konania je žalobkyňa povinná podľa § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zaplatiť právnemu zástupcovi žalovaného 1.

O trovách konania pre právneho zástupcu žalovaného 2. súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., ktorý si vyčíslil trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 3 343,10 eur. Preskúmaním vyčíslených trov súd zistil že právny zástupca žalovaného 2/ si za jednotlivé úkony účtoval v súlade s § 10 ods. 1 Vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) tarifnú odmenu v celkovej výške 2 464,65 eur za 5 úkonov právnej služby po 492,93 eur (zo základu 35 158,98 eur (20 000,- eur + 15 158,98 eur)) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 27.07.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014. Tiež si vyúčtoval režijný paušál v celkovej výške 38,30 eur za 2 úkony po 7,41 eur, 7,63 eur za 1 úkon, 7,81 za 1 úkon a 8,04 za 1 úkon. V súlade s § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. si vyúčtoval náhradu za stratu času v celkovej výške 156,48 eur - účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012 - 50,84 (4 a 1 hodiny x 12,71 eur), účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013 - 52,04 eur (4 a 1 hodiny po 13,01 eur), účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 - 53,60 eur (4 a 1 hodiny x 13,40 eur). Nakoľko právny zástupca žalovaného 2. je platiteľom dane z pridanej hodnoty vyúčtoval si 20% DPH z odmeny, režijného paušálu a náhrady za stratu času vo výške 531,87 eur v súlade s § 18 ods. 3 vyhl. Vyúčtoval si tiež hotové výdavky - cestovné na trati Banská Bystrica - Lučenec a späť osobným motorovým vozidlom v celkovej výške 151,80 eur - 25.09.2012 účasť na pojednávaní - 52,81 eur, 22.01.2013 účasť na pojednávaní - 51,52 eur, 13.05.2014 účasť na pojednávaní - 47,47 eur.

Právny zástupca žalovaného 2. pri vyčíslení trov právneho zastúpenia nepostupoval správne, keď si tarifnú odmenu účtoval zo základu 35 158,98 eur. Nakoľko predmetom konania je okrem zaplatenia náhrady škody vo výške 15 158,98 nemajetková ujma, ktorej zaplatenie sa domáha žalobkyňa vo výške 20 000,- eur, teda podľa názoru súdu právny zástupca si mal účtovať z časti návrhu, ktorou sa žalobkyňa domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy 20 000,-eur tarifnú odmenu podľa § 10 ods. 8 vyhl., iba zo základu 2 000,- eur a len zo základu 15 158,58 eur podľa § 10 ods. 1 vyhlášky.

Potom súd priznal právnemu zástupcovi žalovaného celkom sumu 2 855,32 eur, za 5 úkonov právnej služby po 91,29 eur (zo základu 20 000,- eur) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 27.07.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 (spolu 456,45 eur). a za 5 úkonov právnej služby (zo základu 15 158,98 eur) - príprava a prevzatie, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe zo dňa 27.07.2011, účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012, účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013, účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 (1 601,70 eur). Tiež súd priznal právnemu zástupcovi žalovaného 2. režijný paušál v celkovej výške 38,30 eur, za 2 úkony po 7,41 eur, 7,63 eur za 1 úkon, 7,81 za 1 úkon a 8,04 za 1 úkon. V súlade s § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. mu priznal náhradu za stratu času v celkovej výške 156,48 eur - účasť na pojednávaní dňa 25.09.2012 - 50,84 (4 a 1 hodiny x 12,71 eur), účasť na pojednávaní dňa 22.01.2013 - 52,04 eur (4 a 1 hodiny po 13,01 eur), účasť na pojednávaní dňa 13.05.2014 - 53,60 eur (4 a 1 hodiny x 13,40 eur). Nakoľko právny zástupca žalovaného 2. je platiteľom dane z pridanej hodnoty súd mu priznal aj 20% DPH z odmeny, režijného paušálu a náhrady za stratu času vo výške 450,59 eur v súlade s § 18 ods. 3 vyhl. Priznal mu aj vyúčtované hotové

výdavky - cestovné na trati Banská Bystrica - Lučenec a späť osobným motorovým vozidlom v celkovej výške 151,80 eur - 25.09.2012 účasť na pojednávaní - 52,81 eur, 22.01.2013 účasť na pojednávaní - 51,52 eur, 13.05.2014 účasť na pojednávaní - 47,47 eur . Prisúdenú náhradu trov konania je žalobkyňa povinná zaplatiť v zmysle § 149 ods. 1 O.s.p. právnemu zástupcovi žalovaného 2.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Lučenec, Dr.Herza 14, 984 37 Lučenec.

Podľa § 205 ods.2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej , možno odôvodniť len tým, že:

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vchádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 221 ods.1 súd rozhodnutie zruší, len ak:

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
h) súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
i) sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo aj také dôvody neexistovali,
j) je odvolacím súdom schválený zmier.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.